

Küpsised aitavad meil teenuseid edastada. Meie teenuseid kasutades nõustute sellega, et kasutame

küpsiseid. **ROHKEM INFOT >**

SAIN ARU

Vihje | Toimetuse kontakt |

Tartu 24°C

POSTIMEES ARVAMUS MAJANDUS MAAILM KULTUUR SPORT ELU24 ILM TI IS T

Esileht | Uudised | Arvamus | Kultuur | Haridus | Majandus | Sport | Lõuna-Eesti | Paberleht

Kas meid kantakse hädas maha või ei? Iga allkiri loeb

Rahvaalgatuse korras käib allkirjade kogumine ka Eestis hoolduskindlustuse loomiseks

6

Vilja Kohler

JAGA FACEBOOKIS

KOMMENTEERI

PRINDI ARTIKKEL

JAGA ARTIKLIT

9. august 2017 11:40

Tartu ülikooli kliinikumi sisekliiniku arst ning Eesti gerontoloogia ja geriaatria assotsiatsiooni (EGGA) juhatuse liige Kai Saks teab oma kogemusest ja näeb tööl, et Eestis on tarvis terviklikku vajaduspõhist hooldussüsteemi, mille saaks rajada hoolduskindlustuse rahaga. «Siis saaksid paljud abivajajad kodus võimalikult kaua hakkama ega satuks haiglasse kallile aktiivravile,» selgitas ta. | FOTO: Margus Ansu

Enamikus arenenud riikides on lisaks tervisekindlustusele ka hoolduskindlustus, mis tagab inimväärse elu nii hooldusabi vajajale kui ka tema lähedastele. Rahvaalgatuse korras saavad kõik anda oma allkirja, et riigikogu hakkaks arutama hoolduskindlustuse loomist.

Isegi suvel on Tartu ülikooli kliinikumi sisekliinikus raske leida vaba voodit. «Suvel on meil väga rasked haiged,» ütles sisekliiniku arst-õppejõud ning Eesti gerontoloogia ja geriaatria assotsiatsiooni (EGGA) juhatuse liige Kai Saks. «Praegu satuvad siia need, kes teisiti ei saa. Püütakse ikka kuidagi nii kaua vastu pidada, kuni kartul on võetud.»

Arstidel tuleb haiglas tihti aidata ka aastates naisi ja mehi, kelle kroonilised haigused on ägenenud või kes on kodus näiteks vedelikupuudusse jäänud.

«Turgutame nad üles, aktiivravi, see kõige kallim ravi, on ju kõigile kättesaadav,» rääkis Kai Saks. «Siis lähevad nad koju ja on varsti jälle haiglas. See on hoolimatu inimeste vastu ning suur koormus tervishoiule. Meil on tarvis terviklikku vajaduspõhist hooldussüsteemi, et nad saaksid kodus paremini hakkama ega satuks kallile aktiivravile. Viie kalli aktiivravi päeva eest haiglas saaks mitmele eakale kodus tõhusat abi anda.»

Aastaid tõrjutud teema

Inimeste heaks, kes on halvenenud tervise pärast kaotanud vähem või rohkem oma iseseisvusest, on enamikus arenenud riikides tervisekindlustuse kõrval hoolduskindlustus. Mõnes riigis kaetakse sellega kõigi hooldusabi vajajate vajaduspõhised kulud, mõnes riigis sõltub hüvitise suurus abivajaja majanduslikust seisust.

Eestis on see kohustus aga seadusega pandud abivajajale endale

ning ta perele: vanematele, vanavanematele ja lastele. «Perekonnale on see väga suur koorem nii vaimset, füüsiliselt kui rahaliselt,» tõdes Kai Saks. «Enamik peredest on väga hoolivad, kuid nad vajavad tuge, muidu põlevad lihtsalt läbi.»

Tuge pole aga tulnud, kuigi EGGA tegi hoolduskindlustuse loomise ettepaneku juba 2000. aastal. Seni on poliitikud-otsustajad EGGA liikmetele vastanud, et me pole veel sealmaal, või siis laiutanud käsi – raha ei ole.

Nüüd kogub EGGA rahvaalgatuse korras Eesti koostöö kogu kodulehel allkirju, et riigikogu hakkaks arutama hoolduskindlustuse küsimust.

«Mõte on väga hea,» arvas Tartu hooldekodu juhataja Astrid Kütt. «Minu ainuke laps ei jõua küll minu eest hooldekodule seda raha maksta, mis mu pensionist puudu jääb. Aga ei tea, kas hoolduskindlustus läbi läheb, selleks on palju raha vaja.»

Palju raha on vaja ka hooldekodus elamiseks ja pole saladus, et kõigile polegi see meil taskukohane. Tartu hooldekodus maksab kuu sõltuvalt teenusest 795–860 eurot, sealse 107 elaniku keskmine pension on 320 eurot. Oma pensioni ja lähedaste makstava

lisarahaga elab seal 50 naist-meest, ülejäänute pensionist puudujääva kohatasu osa tasub omavalitsus. «Ajalooliselt on meil vaid üks võlgnik olnud, tema 1200-eurone võlg tekkis mõni aasta tagasi,» rääkis Astrid Kütt.

Ka Rõngu valla Uderna hooldekodu juhataja Anne-Aime Soeson märkis, et võlglastega probleeme pole, võlgu on jäädud ühe elaniku eest. «Paar-kolm korda on juhtunud, et inimesed on siit ema või isa koju tagasi võtnud, sest neil polnud enam võimalik koha eest maksta,» rääkis ta. Udernas maksab kuu 630 eurot, sealse 51 elaniku

keskmise pension on 325 eurot.

Õige abi õigel ajal

Hoolduskindlustus, mida EGGA soovib Eestis juurutada, ei tähenda pelgalt raha kõrvale panemist hooldekodu päevadeks. «Hooldekodu peab olema viimane võimalus, kui on selge, et teisiti enam ei saa,» selgitas Kai Saks.

Kõigepealt on kodus elavatele hooldusabi vajajatele vaja mitmesuguseid teenuseid, näiteks päevahoolduskeskusi, kodutöödel ja igapäevatoimingutes abistajaid, lähedastele vabade päevade ja puhkuse andjaid, koduõdesid.

Hoolduskindlustuse eesmärk ongi luua ühest allikast rahastatav süsteem, mille toel saab inimene oma kodus võimalikult kaua inimväärselt elada. «Ta peab saama kodus õigel ajal õiget teenust, nii paraneb tema ja ta pere olukord,» ütles Kai Saks. «Suures plaanis hakkab siis suurenema ka tööhõive, sest praegu on paljud viiekümnendates aastates inimesed, eeskätt tütreid, sunnitud jääma koju oma haiget ema või isa hooldama.»

Aga kas oleme valmis sellise asja eest ka maksma, kahtles Anne-Aime Soeson. «Kui meie keskmine pension on praegu umbes 340 eurot, siis peaks hoolduskindlustuse makse olema ikka üsna suur,» arutles ta.

Paar-kolm korda on juhtunud, et inimesed on siit ema või isa koju tagasi võtnud, sest neil polnud enam võimalik koha eest maksta, rääkis Uderna hooldekodu juhataja Anne-Aime Soeson.

Hoolduskindlustuse rahastamiseks kasutavad riigid erinevaid võimalusi, näiteks kohustuslikku hoolduskindlustust, mis laekub osana sotsiaalkindlustuse maksest. On ka vabatahtlik, riigieelarvest või kohaliku omavalitsuse rahastatav hoolduskindlustus.

Kes ja kui palju hakkaks meie hoolduskindlustust maksma, polegi esialgu põhiküsimus, kõigepealt on vaja poliitikud nii kaugele saada, et lõpuks ometi hakataks Eestile sobiva hoolduskindlustuse loomisega tegelema.

Üha rohkem eakaid

Seda on vaja, sest Eestis inimeste eluiga kasvab, kuid tervena elatud aastate hulk ei kasva, see isegi väheneb, toonitas Kai Saks. «Nii on meil oodata eriti suurt survet keskealistele inimestele, kes hooldavad oma vanemaid,» märkis ta.

Ka tänavu juunis valminud maailmapanga uuring omaste hoolduskoormuse vähendamiseks Eestis pöörab sellele elu küljele suurt tähelepanu. Uuringu järgi kulutab Eesti riik praegu hooldusele vaid 0,5 protsenti sisemajanduse koguproduktist (SKP), mis praktikas tähendab väga kehva seisu hoolduses.

Et eakate hulk suureneb, on meil sama kehva seisu säilitamiseks aastani 2030 tarvis hooldusele kulutada 0,6–0,8 protsenti SKPst. Ideaali poole liikudes oleks tarvis 2–2,5 ja ideaalilähedase omastehoolduse tarbeks 3,5–4 protsenti SKPst.

Kai Saks ise on nõus hoolduskindlustust maksma. «See annaks mulle erinevalt pensionikindlustusest elu lõpuni kindluse, et saan igas olukorras hakkama,» põhjendas ta. «Ja oleksin väga õnnelik, kui mul ei lähekski seda raha tarvis, mis olen maksnud.»

EGGA soovib, et riigikogu haaraks omastehooldajate ülekoormuse kiireks leevendamiseks hoolduskindlustuse iuurutamisel ohjad enda

...meie hoolduskindlustuse loomiseks ja allkirja andmiseks kätte. Et teema riigikokku jõuaks, on vaja vähemalt tuhande inimese toetusallkirja. Ettepanekut saab lugeda, kui sisestada veebis märksõnad hoolduskindlustuse loomine. Eile kella kaheks päeval oli selle toetuseks allkirja andnud 307 inimest.

[HOOLDAMINE](#)[HOOLDUSKINDLUSTUS](#)[KAI SAKS](#)[JAGA FACEBOOKIS](#)[JAGA TWITTERIS](#)[SAADA E-POSTIGA](#)

